

Magyar régészek egyedülálló lelete Szudánban

A Szépművészeti Múzeumba kerül a núbiai leletek egy része

Népszabadság • [Ötvös Zoltán](#) • 2007. május 22.

Egyedülálló leletekre bukkantak magyar régészek Szudánban, ahol egy épülő Nílus-gát miatt elárasztásra váró területet tárnak föl a világ több részéből összesereglett tudósok. A tárgyak egy része a Szépművészeti Múzeumba kerül.

A magyar expedíció 2006 elején már dolgozott másfél hónapot a majdani Nílus-tó közepén lévő magyar koncessziós területen. Idén azonban nem tudtak visszatérni ugyanoda, mivel a szudáni hatóságok és a törzsi csoportok közötti feszültség a munka befejezését és a kutatók biztonságát is fenyegette. Emiatt a magyar régészcsapattal párhuzamosan dolgozó német expedíciónak, valamint a British Museum leletmentőinek is távozniuk kellett. A Szudáni Régészeti Hivatal egy új, később rendkívül leletgazdagnak bizonyult területet ajánlott fel a magyaroknak. Ez a földdarab az épülő gát mellett, az ókori Núbia egyik legfontosabb városához, Napatához közel, az egykori Napata királyság központi részén fekszik.

A kutatók egy hatalmas kiterjedésű, a Nílus-parton álló keresztény kori (Kr. u. VI-XIV. sz.) városban kezdték meg a munkát. Az egyelőre ismeretlen nevű város fontos kereskedelmi és közigazgatási központ lehetett. A csapat legjelentősebb munkája a település sokszorosán átépített, később porig rombolt keresztény templomának feltárása volt. A munka során sikerült azonosítani a szokatlan alapszerkezetű épület részeit, és megtalálni egy sírt, amelyben vélhetően a templom egyik papja nyugszik. Ezenfelül találtak egy a pattintott kőkorszakból származó szakócat is, amelynek korát a vizsgálatok legalább 250 ezer évesre tették. A csapatnak három, egymástól független kőkori települést is sikerült részletesen feltárnia.

Az ásatások mellett a magyar kutatók részletes térképezési munkát folytattak. Speciális fotogrammetriai módszerekkel nemcsak az épületmaradványokat, hanem a környéken igen gyakori sziklarajzok közül is sokat dokumentáltak. "A feltárt leletek egy része a nemzetközi gyakorlatban is ritka leletmegosztás keretében Magyarországra kerül, a Szépművészeti Múzeum antik gyűjteményét gazdagítja. Hogy pontosan mi, az a jövő évi egyeztetésen derül ki" - tudtuk meg *Lassányi Gábor* régésztől, a magyar kutatócsoport vezetőjétől. A feltárt anyag egy része már most Magyarországon van, jelenleg a restaurálás és a leletek feldolgozása folyik. A nagyközönség az év második felében láthatja majd a tárgyakat.

A szudáni kormány 2002-ben nemzetközi felhívást tett közzé annak érdekében, hogy megmentse a Nílus negyedik zuhatagánál épülő duzzasztógát által veszélyeztetett terület régészeti örökségét. A Merowe-gát-projekt méreteiben csak az egyiptomi asszuáni gát megépítéséhez hasonlítható. A széles nemzetközi összefogásban megvalósuló leletmentési projektben angol, lengyel, német és amerikai kutatók mellett magyarok is részt vállaltak. A túlnyomórészt magánpénzből megszervezett, a Magyar Meroé Alapítvány által koordinált expedíció csapatában különböző hazai kutatóintézetekben dolgozó magyar kutatók és mérnökök vettek részt.